

34775-XIII Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2018, deel Energie, Economie en Innovatie

nr. Lijst van vragen en antwoorden

Vastgesteld (wordt door griffie ingevuld als antwoorden er zijn)

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Economische Zaken over de **Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2018, deel Energie, Economie en Innovatie (34775-XIII)**.

De daarop door de minister gegeven antwoorden zijn hierbij afgedrukt.

Fungerend voorzitter van de commissie,
Ziengs

Adjunct-griffier van de commissie,
De Vos

Nr	Vraag	Bijlage	Blz. (van)	t/m
1	Kan een overzicht worden gegeven van alle duurzaamheidsgerelateerde subsidies, zowel de regelingen die via het Rijk lopen als ook de regelingen die op provinciaal en gemeentelijk niveau worden verstrekt? Welke zijn hiervan open voor particulieren/huishoudens?			
2	Op welke wijze en waar is in de begroting de kasschuif van de Voorjaarsnota 2015 EZ terug te vinden, waarmee 398 miljoen euro aan de interne begrotingsreserve duurzame energie is onttrokken? Op welke wijze is aangegeven dat deze in 2021 weer gebruikt kan gaan worden voor de oorspronkelijke doelstelling?			
3	Is de 'bescherming' die voortvloeit uit de 100% eindejaarsmarge, voldoende om ook bij een volgende regering dit geld voor Groningen te blijven bestemmen? Hoe voorkomt men amendering vanuit de Kamer, terwijl het niet 100% juridisch verplicht is?			
4	Kunnen alle ondersteuningsmaatregelen inclusief bedragen waar de fossiele industrie van profiteert onder elkaar worden gezet, inclusief subsidies, fiscale maatregelen en vrijstellingen, co-financiering en overige ondersteuningsmaatregelen zoals exportkredietverzekeringen?			
5	Kunnen alle ondersteuningsmaatregelen inclusief bedragen waar duurzame initiatieven van profiteren onder elkaar worden gezet, inclusief subsidies, fiscale maatregelen, vrijstellingen, co-financiering en overige ondersteuningsmaatregelen zoals exportkredietverzekeringen?			
6	Hoe biedt u het bedrijfsleven voldoende zekerheid op de lange termijn zodat duurzame investeringen minder risicovol zijn?			
7	Welke initiatieven zijn er om gebouwgebonden financiering te realiseren om zo de energietransitie te versnellen?			
8	Op welke manieren draagt deze begroting bij aan het doel om in 2050 vrij van aardgas te zijn?			
9	Kan inzicht worden gegeven ten aanzien van de (trend in de) ontwikkeling van de energieprijzen? Kan daarbij worden toegelicht welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen?			0
10	Wat is het procentuele aandeel van Nederland in de totale mondiale CO2-uitstoot? En van Europa?			0

11	Hoeveel procent van alle CO2-emissies door energieverbruik wordt in Nederland geprijsd? En welke plek neemt Nederland daarmee in mondiaal verband in?	0
12	In hoeverre is bij de begrotingsopzet rekening gehouden met de met algemene stemmen aangenomen motie Weverling c.s. (Kamerstuk 34725-XIII, nr. 10)?	0
13	Hoe vordert de uitrol van glasvezel in Nederlandse buitengebieden, gemeten in aangelegde kilometers en aangesloten huishoudens en eventueel andere relevante meetmethoden? Hoe verhoudt zich dit tot de geplande aanleg van glasvezel in de buitengebieden? Is hier een ondersteunende rol voor de overheid weggelegd, of moet er worden ingezet op alternatieve technieken?	0
14	Geeft het rapport van de Algemene Rekenkamer over de 'niet-belastingontvangsten' aanleiding om de ramingen van de niet-belastingontvangsten voor 2018 bij te stellen? Zo nee, waarom niet?	3
15	Kunt u naar aanleiding van het rapport van de Algemene Rekenkamer over de 'niet-belastingontvangsten' inzichtelijk maken waaraan de hoger gerealiseerde ontvangsten in de periode 2013-2016 uiteindelijk zijn besteed? Welke tegenvallers zijn bijvoorbeeld met de hogere ontvangsten gedekt?	3
16	Wat is uw reactie op de conclusies van het rapport van de Algemene Rekenkamer 'Niet-belastingontvangsten. Raming, beheersing en prikkels van ontvangsten van ministeries', waarin staat dat de niet-belastingontvangsten van EZ in de periode 2013-2016 gemiddeld 57,7 miljoen euro per jaar hoger waren dan geraamd?	3
17	Waardoor worden de hogere (of lagere) inkomsten veroorzaakt en heeft dit een structurele of institutionele oorzaak?	3
18	Zijn de onverwacht hoge inkomsten in de afgelopen jaren gebruikt om tegenvallers te dekken? Zo ja, welke?	3
19	Gaat u de hoogte van de niet-belastingontvangsten naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer bijstellen? Zo nee, waarom niet?	3
20	Klopt het dat motie Ronnes c.s (Kamerstuk 34475-XIII, nr.11) vervangen is door Kamerstuk 34475-XIII, nr. 20, en dat de vermelding op pagina 5 derhalve niet correct is?	5
21	Waarom is er voor gekozen om (naar aanleiding van de motie Ronnes c.s. Kamerstuk 34475-XIII, nr. 20) alleen de begrotingsreserves voor de beleidsterreinen 2,4, 6 en 7 toe te lichten?	5
22	Waarom is de post duurzame energie van 1,4 miljard euro (onder artikel 4) voor slechts 54,4% juridisch verplicht? Hoe wordt geborgd dat dit bedrag alleen kan worden aangewend voor duurzame energiemaatregelen?	5
23	Op welke plaats qua groeicijfer zou Nederland staan als ook de niet-Eurolanden werden meegerekend? Kunt u hetzelfde aangeven voor de OESO?	7
24	Wordt met het topsectorenbeleid ook specifiek samenwerking tussen sectoren gestimuleerd ten behoeve van de ontwikkeling van proefdiervrije innovaties?	8
25	Wordt Invest-NL zo ingericht dat het ook technologie, innovatie en duurzaamheid kan bevorderen? Zo ja, op welke manier en met welke instrumenten wordt dit mogelijk?	9
26	Krijgt Invest-NL een brede missie? Zo ja, hoe ziet deze brede missie er uit en op welke wijze wordt deze brede missie verankerd in Invest-NL?	9
27	Op welke wijze is de regering tot de analyse gekomen dat aan een extra publieke bank die primair gericht is op het verstrekken van vreemd vermogen geen behoefte is?	9
28	Leidt het aantrekken van private financiering, van onder meer institutionele beleggers, Europese fondsen en programma's Europese fondsen, tot meer investeringen?	9

29	Is het mogelijk dat Invest-NL met een positief rendement investeringen kan financieren, die vanwege hun onzekere risico-rendementsverhouding of langere onzekere terugverdientijden onvoldoende financiering in de markt kunnen aantrekken? Zo ja, kan hier een concreet voorbeeld van worden gegeven?	9
30	Welke investeringen waren er de afgelopen jaren wel gedaan indien Invest-NL al had bestaan?	9
31	Zou het verstandig zijn om als overheid noodzakelijke investeringen in risicokapitaal te stimuleren via subsidies (met mogelijke terugbetaling) en/of fiscaliteit? Zo niet, waarom niet?	9
32	Richt de Nederlandse inzet van voor een nieuwe periode van structuurfondsen vanaf 2021 zich ook op digitalisering/snel internet? Zo niet, waarom niet?	9
33	Welke methode kan worden gebruikt om regeldruk merkbaar te verminderen?	10
34	Wat wordt bedoeld met dat het van belang is de kwantitatieve regeldruk voor ondernemers niet verder toe te laten nemen? Wordt hiermee bedoeld dat afname van kwantitatieve regeldruk geen doel is?	10
35	Wordt met het toetsen van nationale en Europese regelgeving de MKB-toets bedoeld? Zo niet, zijn er nog andere manieren waarop dit wordt getoetst?	10
36	Kunnen er concrete voorbeelden worden gegeven van belemmeringen die weg zijn genomen door het interdepartementale Programma Ruimte in Regels?	10
37	Nu de economie aantrekt, is de verwachting dat de borgstelling MKB-kredieten zal dalen aangezien banken weer meer risico kunnen nemen. Is dit volgens de regering correct en welke gevolgen heeft dit voor het MKB-krediet?	10
38	Wat houdt het concreet in dat EZ ervoor zorgt dat het mededingingsbeleid en het toezicht, maar vooral ook de consument zelf, voldoende toegerust is op nieuwe markten en marktkansen?	11
39	Wanneer zijn de transitiepaden uit de Energieagenda gereed?	11
40	Welke doelen en streefcijfers gaat het Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan (INEK) bevatten?	11
41	Op welke wijze waarborgt de regering dat de CO2-opgave per transitiepad, anders dan de Energieagenda, in lijn is met de ambities van het klimaatverdrag van Parijs?	12
42	Wat is het verschil tussen de gemiddelde energierekening van een huishouden aangesloten op een warmtenet en een huishouden aangesloten op het gasnet? Waar wordt het verschil door veroorzaakt?	12
43	Hoeveel klachten zijn bekend van consumenten die aangeven dat de slimme meter verkeerde standen doorgeeft? Welke oplossingen worden geboden om deze problemen te verhelpen, zowel voor de benadeelde consument als ook om dit zo snel mogelijk in de meters te verhelpen en in de toekomst te voorkomen?	12
44	Erkent de regering Brainport Eindhoven als mainport van Nederland conform de motie Mulder/Verhoeven (Kamerstuk 34550-XIII, nr. 29)? Zo ja, waarom wordt in de begroting 2018 Brainport Eindhoven niet expliciet als mainport benoemd en op welke wijze is de mainportstatus met de regio uitgewerkt?	14
45	Is het ambassadeurswerk van vijf regioambassadeurs nieuw of bestaand beleid? Zou de indeling kunnen worden weergegeven op welke wijze de vijf regioambassadeurs over de regio's in Nederland zijn verdeeld?	14
46	Wanneer kan het wetsvoorstel ruimte voor duurzaamheidsinitiatieven naar verwachting naar de Kamer gestuurd worden?	14
47	Zou nader kunnen worden toegelicht wat het concreet inhoudt dat EZ in 2018 werkt aan het inschakelen van de Nederlandse industrie instituten bij de productie en ontwikkeling van militair materieel?	15

48	Om welke frequentieveiling gaat het hier en staat het tijdspad 2017-2019 van de het veilingstraject vast of gaat het hier om een inschatting?	16	
49	Waar wordt de onttrekking van 10 miljoen euro van de Garantiefaciliteit Scheepsnieuwbouwfinanciering (GSF) voor benut?	16	17
50	Kan worden aangegeven wat de achtergronden zijn van de aanpassing van kasschuiven: zijn projecten vertraagd of juist versneld? Hoe kan het dat nu al bekend is dat de komende jaren fors minder gaat worden uitgeven? Wordt in 2017 en 2018 extra geld uitgegeven dat in de komende jaren weer moet worden terugverdiend?	16	
51	Is bekend waarom er weinig interesse in de GSF was? In welke mate lieten reders of anderen schepen bouwen met behulp van buitenlandse financiering?	16	17
52	Kan worden aangegeven welke bedragen een generale bijdrage zijn (dus uit de schatkist) en welke bedragen een verschuiving binnen de begroting EZ zijn?	16	
53	Waarom worden de middelen van de verplichte ESA-bijdrage in mindering gebracht van het ruimtevaartbudget 2017? Kan dit consequenties hebben voor Noordwijk als vestigingsplaats voor het European Space Research and Technology Centre (ESTEC)?	17	
54	Klopt het dat in de begroting van 2018 in totaal 25 miljoen euro wordt uitgetrokken voor het Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling? Zo niet, welk bedrag dan wel?	17	
55	Wat is de verdeling van de kasschuif Energie, Telecom en Mededinging voor respectievelijk het project Triasboring in het Westland, monitoring en vermindering van de gevolgen van de Mijnbouw in Limburg en welk gedeelte voor de uitkoopregeling eigenaren onder hoogspanningsmasten en de subsidie Demonstratie Energie-Innovatie (DEI)?	17	
56	Waarom is voor de ontwikkeling van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) opnieuw een extra bijdrage nodig?	17	
57	Hoe heeft het BIT geadviseerd over de GDI?	17	
58	Kunt u een overzicht geven van de taken van de ACM per sector, of daar wel of niet sprake is van toezicht en hoeveel medewerkers voor deze taken beschikbaar zijn?	17	
59	Is het bedrag van 2,5 miljoen op de EZ-begroting voor bestrijding van cybercrime volledig bedoeld voor het opzetten van het Digital Trust Centre (DTC) en is dit het totale bedrag dat voor het DTC beschikbaar zal zijn?	18	
60	Welke taken krijgt het DTC, welke rol krijgen de in de kabinetsbrief genoemde organisaties en zal een MKB-bedrijf rechtstreeks contact met het DTC op kunnen nemen? Hoe wordt de samenwerking met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) ingericht en hoe wordt ervoor gezorgd dat kennis bij het NCSC bij het DTC terecht komt?	18	
61	Waarom zijn de middelen voor cybersecurity vooralsnog geraamd op artikel 41 (nominaal en onvoorzien)?	18	19
62	Wat is de status van de 10 miljoen euro die vrij valt in de begrotingsreserve Garantiefaciliteit Scheepsnieuw-bouwfinanciering (GSF)?	19	
63	Er wordt na 2018 geen rekening meer gehouden met een verdere daling van de gasinkomsten (zie tabel mutatie op pagina 9); ziet de regering dit gezien de voortdurende aardbevingsproblematiek in Groningen en de groeiende weerstand tegen het openen van nieuwe gasvelden als een prudente raming?	19	
64	Op welke wijze is de afbouw van de gaswinning en de lagere opbrengst van de aardgasbaten vanaf 2018 verwerkt in de tabel op pagina 19? Waarom is hier gekozen voor een 'constante verlaging' met 250 miljoen euro voor ieder jaar per 2018?	19	

65	In de begroting is te lezen dat de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) 10 miljoen euro dividend zal afdragen aan het ministerie van Economische Zaken. Verwacht de regering van de overige Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen ook dividenduitkeringen? Wat zijn de begrotingsafspraken rondom dit dividend c.q. wat gebeurt er als deze inkomsten hoger of lager zijn dan verwacht?	19
66	Waarom is het meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen volledig niet-juridisch verplicht? Op welke wijze wordt deze post beschermd tegen andere invloeden dan die van schade en wederopbouw Groningen?	21
67	Belemmert het garantieplafond van 66,6 miljoen euro de groei van de aardwarmtesector of is dit te verwachten?	25
68	In hoeverre vult de GO Energie Transitie Financierings Faciliteit (ETFF) het gat tussen een lagere SDE+ uitkering en de risico's die een Geothermieproject financieel gezien heeft?	28
69	In hoeverre draagt de verschuiving van het financieel risico van SDE+ naar een verzekering bij een aardwarmte project bij aan een meer volwassen aardwarmtemarkt?	29
70	Wanneer zal er, naar verwachting, een (betaalbare) verzekering zijn voor aardwarmteprojecten?	29
71	Wie bepaalt wat goede initiatieven zijn die in aanmerking komen voor het Aanvullend Actieplan MKB-financiering?	29
72	Aan wat voor initiatieven zijn de twee garanties ter waarde van 43 miljoen euro verstrekt? Hoe is dit bedrag tot stand gekomen?	29
73	Kan de regering een overzicht geven van alle middelen die binnen de EZ-begroting direct en indirect beschikbaar zijn voor innovatie?	32
74	Welk deel van het budget dat beschikbaar is voor innovatie wordt besteed aan overhead?	33
75	Welk bedrag is er in 2018 gereserveerd (graag gespecificeerd) voor de ontwikkeling van proefdiervrije innovaties en welk bedrag was dat in 2017?	34
76	Welk bedrag is er specifiek gereserveerd voor innovaties gericht op energiebesparing?	34
77	Welke criteria worden gehanteerd voor 'goed functionerende markten' en zijn er op dit moment markten die hieraan voldoen?	35
78	Hoe groot is het aantal medewerkers van de ACM dat zich met consumentenbescherming bezig houdt en hoe verhoudt dit zich tot het aantal medewerkers dat zich met mededingingstoezicht bezig houdt?	35
79	Hoeveel burgers hebben in 2016 contact met Consuwijzer gehad?	35
80	Houdt de ACM een tevredenheidsscore van Consuwijzer bij? Zo ja, wat was deze score in 2016?	35
81	Kunt u het aantal vragen van consumenten die bij de ACM binnenkomen naar categorie uitsplitsen?	35
82	Hoe groot is de flexibiliteit van het CBS om statistieken die niet in het werkprogramma zijn opgenomen bij te houden? Welke statistische reeksen gaan in de komende jaren niet meer worden bijgehouden en wat zijn daarvan de gevolgen, bijvoorbeeld voor de Monitor Duurzame Welvaart?	35
83	Hoe groot was het aantal storingen van TenderNed in 2016, hoe groot was het aantal storingen dat langer dan een dagdeel duurde en hoe lang was de totale storingsduur?	35
84	Hoe hoog is de gemiddelde prijs van het versturen van een brief per 72-uurspost op de zakelijke markt?	35

85	Hoe groot is het aantal mededingingszaken dat in 2016 door de ACM werd onderzocht, hoe groot was het aantal mededingingsuitspraken dat werd aangevochten en hoeveel zaken werden door de ACM niet in behandeling genomen wegens voorziene juridische procedures?	35	
86	Hoe groot is het aantal medewerkers dat nu in de postsector werkt, hoe groot is de gemiddelde werkweek in de postsector, hoeveel van deze mensen werkt in een fulltime betrekking, hoeveel bedrijven voldoen nu niet aan de 80%-norm en hoe groot is hun aantal medewerkers?	35	
87	Er wordt aangegeven dat de Nota Mobiele Communicatie investeringszekerheid biedt aan marktpartijen en nieuwkomers. Wordt met het verschijnen van de Nota Mobiele Communicatie direct een juridische status gecreëerd of worden er onomkeerbare stappen gezet?	36	
88	Wat is de actuele beurswaarde van PostNL? Hoe groot is de solvabiliteit? Levert deze solvabiliteit risico's op voor de continuïteit van de UPD?	36	
89	Kunt u een overzicht geven van hoe de postsectoren in andere landen zijn ingericht en daarbij in ieder geval per land ingaan op de vraag of er sprake is van staatspostbedrijven en/of liberalisering van de postsector?	36	
90	Kunt u een overzicht geven van hoe de postsectoren in andere landen zijn ingericht en daarbij in ieder geval per land ingaan op de vraag of er sprake is van staatspostbedrijven en/of liberalisering van de postsector?	36	
91	Hoe verhoudt de loonontwikkeling in de Nederlandse postsector in de afgelopen 10 jaar zich tegen de prijsontwikkeling in diezelfde periode?	36	
92	Kunt u een Herfindahl-Hirschmann Indexcijfer geven van de postsector over de periode sinds de liberalisering van de postsector? Zo nee, waarom niet?	36	
93	Welke stappen zullen moeten worden ondernomen om de penetratiegraad van digitale radio-ontvangers in huishoudens in 2022 op de streefwaarde 35% te krijgen?	37	
94	De uitrol van digitale radio (DAB) is gekoppeld aan de veiling van FM-frequenties. Is hier gestructureerd overleg met de betrokken partijen over? Wat zijn de uitkomsten hiervan? Zijn er mogelijkheden om het proces te versnellen?	37	
95	Hoe wordt de motie Paternotte (Kamerstuk 21501-30, nr. 414) over zonder excessieve kosten bellen binnen de interne telecommarkt, verwerkt met het oog op de herziening van het Europese telecomkader?	37	
96	Kunt u de post Onderzoek en Opdrachten nader uitsplitsen?	38	39
97	Over de contributies aan (inter)nationale organisaties zijn meerjarige afspraken gemaakt en zijn de bedragen voor 38% juridisch verplicht. Zou een overzicht kunnen worden gegeven van de hoogte van de bedragen die vallen onder de 62% niet-juridische verplichting en hoe deze bedragen precies zijn verdeeld?	39	
98	Welke andere organisaties zorgen voor High Trust-ontvangsten?	39	
99	Welk bedrag is Agentschap Telecom jaarlijks kwijt aan helikoptermetingen?	39	40
100	Welk deel van het werkprogramma van het CBS is niet Europees verplicht?	40	
101	Op welke wijze worden de apparaatsuitgaven in de hand gehouden? Hoe wordt er voor gezorgd dat het toezicht efficiënt en effectief is? Hoe wordt er voor gezorgd dat de toename in de kosten qua doorbelasting naar marktorganisaties beperkt blijft?	40	
102	Welke maatregelen bevatten de begrotingen voor 2018 om ervoor te zorgen dat in 2020 2,5% van het bbp aan R&D wordt besteed? Hoeveel procent van het bbp werd in 2016 aan R&D besteed?	42	
103	Welk deel van de 2,02% bestaat uit overheidsuitgaven aan innovatie en hoe hoog zou dit moeten zijn volgens de ambities van de regering? Hoe zit dit bij de	42	

	particuliere sector, uitgesplitst naar groot-, midden- en kleinbedrijf?	
104	Het ministerie van Economische Zaken stimuleert in algemene zin het ondernemerschap in Nederland. Op welke concrete manieren wordt het stimuleren van ondernemersvaardigheden uitgevoerd?	43
105	Op welke wijze wordt, naast innovatiegericht inkopen, ook verantwoord inkopen door overheden bevorderd?	45
106	Hoe wordt 'een adequaat stelsel van intellectueel eigendom' ingericht en hoe verhouden de taken van de minister zich tot die van zijn collega's bij bijvoorbeeld Veiligheid en Justitie?	45
107	Hoeveel technici zijn in 2016 afgestudeerd, uitgesplitst naar opleidingsniveau? Hoe verhoudt dit zich tot de investeringen in die verschillende opleidingsniveaus?	45
108	Hoe worden via de verschillende bestaande Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO)-convenanten de IMVO-risico's verminderd, daarbij de status en omvang van de convenanten in acht nemende?	45
109	Hoe worden de vele sectoren zonder IMVO-convenant geholpen bij het identificeren, voorkomen en verminderen van IMVO-risico's?	45
110	Welke alternatieve financieringsvormen zijn in Nederland actief, wat is hun omvang en relevantie ten opzichte van traditionele financieringsvormen?	45
111	Op welke wijze gaat het Franse 'Devoir de vigilance des entreprises donneuses d'ordre' een bijdrage leveren aan het afdwingen van verantwoord ondernemen bij Franse ondernemingen? Welke verschillen zijn er tussen deze wet en de convenantenaanpak?	45
112	Aangegeven wordt dat ondernemers gebruik kunnen maken van diverse soorten ondersteuning, zowel financieel als inhoudelijk. In hoeverre geeft het ministerie van Economische Zaken ondersteuning aan ondernemers die aanspraak willen maken op Europese ondersteuningsfondsen en hoe verhoudt dit zich tot de recente aankondiging van het Europees Investeringsfonds (EIF)?	46
113	Welk deel van de aangekondigde 2,5 miljard euro grote kapitaalstorting is afkomstig van de reeds bestaande financieringsinstrumenten die overgaan naar Invest-NL? Welk bedrag kan daadwerkelijk als nieuwe investering worden aangemerkt?	47
114	Kan Invest-NL worden gebruikt door bedrijven om te investeren in activiteiten in het buitenland? Zo ja, welke voorwaarden zijn hieraan verbonden en welk doel dient dit?	47
115	Welk budget binnen Invest-NL is beschikbaar voor directe participatie in bedrijven en kunnen dit ook niet-startups of niet-scale-ups zijn? Welke criteria worden hierbij voor start-up en scale-up gebruikt?	47
116	Op welke manier investeert Invest-NL in de transitiegebieden? Welke criteria worden hierbij gehanteerd?	47
117	Welke wereldwijde vraagstukken betreft het hier? Hoe wordt voorkomen dat bijgedragen wordt aan verergering van een vraagstuk via de exportkredietverzekering, zoals bijvoorbeeld is gebeurd in Brazilië?	47
118	Hoe wordt ervoor gezorgd dat Invest-NL voor innovatieve projecten wordt benut die anders moeilijk aan financiering kunnen komen?	47
119	Waarom is het nodig Invest-NL op 1 januari 2018 al operationeel te laten zijn op bepaalde gebieden? Welke gebieden zijn dit concreet? En worden hiermee onomkeerbare stappen gezet?	48
120	Is het niet verstandiger en zorgvuldiger om eerst de behandeling in de Tweede- en Eerste Kamer op het gebied van Invest-NL af te ronden voordat zaken in werking worden gezet?	48

121	Indien Invest-NL per 1 januari kan starten met mogelijk enkele investeringen in kansrijke projecten en bedrijven, betekent dit dan dat Invest-NL haar werk ook kan doen als onderdeel van de overheid? Wordt hiermee beweerd dat de activiteiten kunnen plaatsvinden zonder dat de activiteiten in een aparte rechtsvorm zijn vervat of is een private rechtsvorm noodzakelijk?	48	
122	Kunt u overige subsidies nader specificeren?	48	
123	Waarom zijn de belangrijkste beleidsmatige mutaties binnen Artikel 2 niet allen afzonderlijk genoemd? Kunt u deze alsnog nader toelichten in de context van Artikel 2?	48	49
124	Welk deel van alle innovatiesubsidies is bestemd voor het stimuleren van de duurzame economie?	48	
125	Hoe verklaart de regering het structurele verschil van ca. 18 miljoen euro tussen de geschetste uitgaven op beleid artikel 2 in de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2018 versus de geschetste uitgaven in de horizontale toelichting in de 'nota over de toestand van 's Rijks Financiën'?	48	
126	Welke ICT-projecten lopen of zijn in voorbereiding bij zowel het departement als uitvoerende organisaties van het departement?	49	
127	Hoe groot is de omvang van deze projecten, hoe lang is de (verwachte) looptijd van deze projecten, heeft het Bureau ICT-toetsing (BIT) over deze projecten advies uitgebracht en zo ja, luidde dit positief of negatief?	49	
128	Welke projecten zijn in de laatste jaren succesvol afgerond en welke zijn als mislukt aan te merken?	49	
129	Kunt u de post onderzoek en opdrachten nader specificeren?	49	
130	Wat veroorzaakt de forse daling van de post Topsectoren overig?	49	
131	Waaruit bestaat de post ICT-beleid?	49	
132	Wat is het budget voor het Adviescollege Toetsing Regeldruk in 2018 respectievelijk 2019 en de jaren erna?	49	
133	Wat verklaart de dip in 2018 van het budget voor de post 'regeldruk'?	49	
134	Hoe verhoudt het percentage Nederlandse deelnemers, zowel succesvol als niet-succesvol, aan Horizon 2020 zich tot het percentage niet-Nederlandse deelnemers?	51	
135	Is er Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)-cofinanciering beschikbaar van het Rijk voor het integratieonderdeel van het Europees migratiebeleid?	52	
136	Welk effect heeft de premiestijging van de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) op het tot op heden verstrekte aantal garanties gehad?	53	
137	Is het aantal faillissementen van bedrijven dat gebruik maakt van een lening met BMKB-garantie gedaald of gestegen en is de recente premiestijging hiermee gerechtvaardigd gebleken?	53	
138	Kunt u in een meerjarige tabel inzichtelijk maken welke middelen op de aanvullende post gereserveerd zijn voor het ministerie van Economische Zaken? Kunt u daarbij ook een uitsplitsing maken per beleidsterrein, in miljoenen nauwkeurig?	55	
139	Voor welke doeleinden zijn de middelen op de aanvullende post, gereserveerd voor het ministerie van Economische Zaken, beschikbaar?	55	
140	Kan worden aangegeven wat wordt bekostigd met de 19 miljoen euro structureel op de aanvullende post bij Financiën vanaf 2019 voor Invest-NL en op welke wijze dit leidt tot bijdragen aan de doelstellingen van Invest-NL?	55	

141	Hoe zijn de extracomptabele fiscale regelingen opengesteld voor Nederlandse inwoners en ondernemers op de BES-eilanden?	55	56
142	Uit de begroting blijkt dat het budget van de WBSO wordt verlaagd. Wat is de reden hiervoor?	56	
143	Hoe verklaart de regering de dalende lijn ten aanzien van de fiscale regeling 'innovatiebox'?	56	
144	Hoe verklaart de regering de dalende lijn ten aanzien van de fiscale regeling 'afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk'?	56	
145	Kan er nader aangegeven worden waar het budget beschikbaar voor het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) aan besteed wordt? Zijn er resultaten bekend over besteed geld? Hoeveel geld is er beschikbaar gesteld?	62	
146	Hoe wilt de regering ervoor zorgen dat er voldoende ruimte blijft om het Nederlands MKB te laten meeprofiten van innovatiekansen in de energiesector, aangezien er weinig meevallers in de aardgasbaten te verwachten zijn maar de komende jaren wel veel innovatie nodig is om te komen tot een betaalbare duurzame energievoorziening?	65	
147	Hoe vast is de afspraak dat mogelijke meevallers in de gasbaten ten goede komen aan het Toekomstfonds? Wanneer is er sprake van een meevaller van gasbaten, ten opzichte van welke uitgangspositie?	65	
148	Het Toekomstfonds wordt betaald door meevallers in de aardgasbaten. Mochten de meevallers in de gasbaten de komende jaren tegenvallen, heeft u dan nog een andere manier om dit Toekomstfonds te financieren zodat er voor het MKB genoeg financiële middelen blijven om te kunnen investeren in duurzame innovaties?	65	66
149	Welke vestigingseisen worden gesteld aan bedrijven die gebruik maken van het Nederlands-Californische Seed Capital fonds? Hoe lang wordt van bedrijven die hiervan gebruik maken verwacht dat ze in Nederland actief zijn?	69	
150	Welke bijdrage levert de staat Californië aan het fonds?	69	
151	Kunt u aangeven welk deel van de innovatiekredieten betrekking heeft op de energietransitie?	69	
152	Wat is de reden van de stijging in 2019 van de aardgasbaten en voor de stijging in 2022 ten opzichte van 2021?	72	
153	In de begroting voor 2018 is er meestal sprake van het streven naar een volledig duurzame energiehuishouding en soms van een CO2-arme energievoorziening; hoe verhoudt deze terminologie zich tot de concrete reductiedoelen van de regering?	74	
154	Op welke wijze gaan de genoemde 15.000 voltijdsbanen gecreëerd worden? In welke sectoren worden deze banen verwacht? Op welk opleidingsniveau liggen deze banen?	74	
155	Hoeveel banen dreigen in de energietransitie verloren te gaan? In welke sectoren worden verliezen in werkgelegenheid verwacht? Op welk opleidingsniveau liggen deze banen?	74	
156	Hoeveel banen zijn de afgelopen jaren verloren gegaan in de fossiele sector? Welk percentage van de ontslagen werknemers is momenteel werkloos?	74	
157	Welk percentage van de middelen uit het Nationaal Energiebespaarfonds is terecht gekomen bij de huishoudens met de laagste 10% aan inkomen? Hoeveel is dat voor de inkomensgroep met de 10% daaropvolgend laagste inkomen? Kan dit voor deze regeling per deze stappen van 10% voor alle huishoudens	74	78

	worden uitgesplitst?		
158	Welk percentage van de middelen van de regeling Subsidie energiebesparing eigen huis is terecht gekomen bij de huishoudens met de laagste 10% aan inkomen? Hoeveel is dat voor de inkomensgroep met de 10% daaropvolgend laagste inkomen? Kan dit voor deze regeling per deze stappen van 10% voor alle huishoudens worden uitgesplitst?	74	78
159	Klopt het dat mensen met een minimuminkomen dan wel uitkering niet in aanmerking komen voor een lening vanuit het Nationaal Energiebespaarfonds? Kunnen de criteria om voor deze regeling in aanmerking te komen worden toegelicht?	74	78
160	Klopt het dat het bedrag dat bespaard wordt op de energierekening hoger is dan de afbetaling inclusief rente van leningen verstrekt via het Nationaal Energiebespaarfonds?	74	78
161	Kan er gespecificeerd worden welke energieregelgeving er volgens de regering gestroomlijnd dient te worden en per wanneer?	74	
162	Wat zijn criteria voor technologieën om onder 'innovatie energietechnologie' te vallen en aanspraak te kunnen maken financiering?	74	
163	Wie bepaalt de 'randvoorwaarden' voor 'een veilige en verantwoorde winning van onze bodemschatten'?	74	
164	Op welke wijze (welke wetgeving en/of aanvullende afspraken) wordt er bij de 'ruimtelijke inpassing van grote energie-infrastructuurprojecten' de belangen van natuur en wilde dieren geborgd?	74	
165	Welke tools (gaan) worden ingezet om 'mogelijkheden te bieden aan lokale duurzame energie-initiatieven'?	74	
166	Is er voor de Kamer de mogelijkheid om te reageren op de opgestelde transitiepaden alvorens ze als input voor INEK gebruikt worden?	74	75
167	Zullen de Europese minimumregels leidend zijn voor het Nederlandse energiebeleid of is Nederland bereid tot aanvullende maatregelen en doelstellingen?	74	75
168	Op welke wijze (met welke tools/frequentie) coördineert de regering 'het energiebesparingsbeleid via de verschillende vakministers'?	75	
169	Wat wordt van de andere (welke) vakministers verwacht op het gebied van energiebesparingsbeleid (doelstellingen/streefwaarden)?	75	
170	Worden het concept en het definitieve INEK voorgelegd aan de Kamer alvorens in de Europese Commissie ingediend te worden? Zo ja, gaat dit een wetgevingstraject zijn en wat is dan de planning? Zo nee, hoe gaat het verdere indieningstraject dan verlopen?	76	77
171	Hoe verhouden de te verwachte transitiepaden zich tot de doelstellingen van het klimaatakkoord en de klimaatzaak?	76	
172	Hoe wordt de energiedialoog vormgegeven, wie worden daarbij betrokken en wat is hun invloed in de besluitvorming, welke beslispunten zijn er, hoe voorkomt dit vertraging in het energiebeleid en hoe verhouden de uitkomsten van de dialoog zich tot de transitiepaden en tot het Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan?	76	78
173	Wanneer krijgt de Kamer het concept Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan (INEK) toegestuurd?	77	
174	Wat is de rol van woningcorporaties in het convenant energiebesparing gebouwde omgeving?	77	
175	Vallen ook kantoorgebouwen binnen het convenant energiebesparing gebouwde omgeving? Zo ja, bij wie ligt de eindverantwoordelijkheid voor de voorgenomen	77	

	besparing?	
176	Wat zijn de belangrijkste te verwachten wijzingen in de herziening van de Warmtewet in dienst van de energietransitie?	77
177	Is de besparingsopgave van 9 Petajoule energie via de 'kaasschaafmethode' te behalen of zijn hiervoor fundamentele wijzigingen nodig?	77
178	Wordt er naast de ISDE-regeling, die slechts als bijkomend effect energiebesparing realiseert, ook extra budget beschikbaar gesteld specifiek gericht op energiebesparing in de bebouwde omgeving?	77
179	In hoeverre is het maximaal beperken van onderwatergeluid een harde voorwaarde in de tender(s) voor windenergie op zee?	77
180	In hoeverre is het een harde voorwaarde in de tender(s) voor windenergie op zee dat er voor materialen wordt gekozen die duurzaam zijn en die tegen begroeiing kunnen (waardoor kraamkamers kunnen ontstaan)?	77
181	Op welke wijze worden natuurgebieden op zee ontzien bij de aanleg van windparken op zee?	77
182	Kunt u aangeven hoeveel initiatieven marktpartijen tot dusverre hebben genomen of in voorbereiding hebben met betrekking tot de ontwikkeling van aantrekkelijke buurt- of wijkgerichte aanbiedingen, aangezien daar ruimte voor komt binnen de Investeringssubsidie duurzame energie (ISDE)?	77
183	Waar zou omgevingsmanagement niet op kunnen worden toegepast?	78
184	Wat wordt specifiek bedoeld met 'waar mogelijk worden de uitgangspunten van omgevingsmanagement toegepast aangaande projecten onder de Rijkscoördinatieregeling'? Houdt dit in dat er nog steeds zonder vroegtijdige inspraak gehandeld kan en zal worden? Hetzelfde wordt gevraagd ten aanzien van besluitvorming over de ruimtelijke inpassing door gemeenten en provincie.	78
185	Wordt, met het oog op draagvlak, ook de mogelijkheid tot participatie en meedelen in opbrengsten door direct omwonenden van grote energieprojecten verder onderzocht?	78
186	Kan worden toegelicht waarom per 2018 de post ISDE-regeling niet meer als aparte post wordt opgevoerd?	79
187	Kan worden toegelicht waarom per 2018 de post Elektrisch rijden niet meer als aparte post wordt opgevoerd?	79
188	Hoeveel ontvangen de huishoudens met de laagste 10% inkomen aan ISDE-subsidie? Hoeveel is dat voor de inkomensgroep met de 10% daaropvolgende laagste inkomens? Kan dit voor de ISDE-regeling per deze stappen van 10% voor alle huishoudens worden uitgesplitst?	79
189	Welk percentage van de SDE+-regeling is tot nu besteed aan mestvergisters en biomassa?	79
190	Hoeveel geld zit er in 2018 in de begrotingsreserve duurzame energie?	79
191	Op welke aanname is de daling voor de bijdrage voor de uitkoopregeling gebaseerd en is dit realistisch aangezien er na 2020 een toename in de seismiciteit wordt voorzien en aangezien stapeling van schades leidt tot een toename van het aantal onherstelbare dan wel onverkoopbare woningen in de gaswinningsregio?	80
192	Hoe gaat de voorziene stijging van de ODE (opslag duurzame energie) in 2018 vertaald worden naar de energierekening van huishoudens? Wat betekent dit voor de energierekening van een huishouden met een laag inkomen?	80
193	Hoe gaat de voorziene stijging van de Opslag Duurzame Energie (ODE) in 2020 vertaald worden naar de energierekening van huishoudens? Wat betekent dit voor de energierekening van een huishouden met een laag inkomen?	80

194	Hoeveel dragen de huishoudens met de laagste 10% aan inkomen bij aan de ODE? Hoeveel is dat voor de inkomensgroep met de 10% daaropvolgende laagste inkomens? Kan dit voor de ODE-regeling per deze stappen van 10% voor alle huishoudens worden uitgesplitst?	80	
195	Waaruit is de post aardgasbaten over 2017 opgebouwd? Waarom liggen de opbrengsten over 2017, ondanks verlaging van de gaswinning in Groningen, hoger ten opzichte van 2016?	80	
196	Wat zijn de bijdragen aan projecten op het gebied van mijnbouw/bodembeweging en hoe groot is de ondersteuning van de uitvoering van de Rijkscoördinatieregeling (RCR)? Waaruit bestaat de ondersteuning in de uitvoering van de RCR?	80	
197	Hoeveel fulltime-equivalent (fte) is er bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) gericht op dierenwelzijn en natuur?	80	
198	Voor welke doeleinden wordt er geld uit de begrotingsreserve duurzame energie onttrokken?	80	
199	Waarom is ervoor gekozen om het resterende budget van de duurzame energieregelingen in de begrotingsreserve duurzame energie te storten?	80	
200	Worden er naast de bijdragen in apparaatskosten Stichting COVA over 2016 en 2017 nog verdere bijdragen gedaan aan deze stichting? Zo ja, welke en over welke jaren?	80	81
201	Is na 2018 helder in beeld hoe aardgaswinning leidt tot het ontstaan van bodembeweging en aardbevingen?	80	
202	Kunt u een overzicht geven van alle buitenlandse kernreactor-initiatieven waarvan men nu voorziet dat die dezelfde taken zouden kunnen uitvoeren als de Pallas-reactor?	80	
203	Hoe borgt u dat bij aantoonbare levensvatbaarheid van veiligere alternatieven het Pallas-project wordt gestaakt ten gunste van het veiligere alternatief?	80	
204	In hoeverre staat de heffing op aardolieproducten, bedoeld voor het dekken van de kosten van het aanhouden van voorraden, de energietransitie in de weg?	81	
205	Op welke wijze komen investeringen die via de Demonstratieregeling Energie-innovatie voor de export weer ten goede aan het duurzaamheidsbeleid? Wat zijn de verachte opbrengsten en hoe vloeien deze weer terug richting het Rijk?	82	
206	Welke (soort) bedrijven en projecten ontvangen middelen via de Demonstratieregeling Energie-innovatie?	82	
207	Hoeveel bedrijven ontvangen middelen via de Demonstratieregeling Energie-innovatie? Welk percentage van het totale budget van deze regeling is dat?	82	
208	Is er voldoende ruimte gereserveerd in de begroting voor eventuele extra energiemaatregelen die moeten worden genomen naar aanleiding van de Nationale Energieverkenning 2017?	82	
209	Welke aanwijzingen heeft u dat er in Nederland ETS-bedrijven zijn die overwegen weg te gaan vanwege de CO2-kosten in hun elektriciteitsverbruik ten gevolge van emissiehandel, die u voor hen nu compenseert?	82	
210	Hoeveel van het totale SDE+-budget gaat naar wind op zee, hoeveel naar wind op land, hoeveel naar zonne-energie en hoeveel naar biomassa?	83	
211	Hoeveel van het totale SDE+-budget gaat naar hoeveel bedrijven?	83	
212	Hoeveel van het totale SDE+-budget gaat naar hoeveel huishoudens?	83	
213	Welke indirecte kosten worden gecompenseerd met de ETS-compensatieregeling? Welke (soort) bedrijven ontvangen middelen uit deze regeling?	83	

214	Kan verder worden toegelicht waarom bedrijven worden gecompenseerd voor de ETS-regeling? Hoe verhoudt deze compensatieregeling zich tot het beleidsdoel om via de ETS bedrijven te stimuleren duurzamer te produceren?	83
215	Hoeveel ontvangen de huishoudens met de laagste 10% inkomen aan SDE+-subsidie? Hoeveel is dat voor de inkomensgroep met de 10% daaropvolgende laagste inkomens? Kan dit voor de SDE+-regeling per deze stappen van 10% voor alle huishoudens worden uitgesplitst?	83
216	Hoeveel geld is er gereserveerd voor de afvang, gebruik en opslag van CO ₂ ?	83
217	Ziet u carbon capture and storage (CCS) als 'onvermijdelijk' bij het volledig duurzaam maken van de elektriciteitsvoorziening of geldt deze kwalificatie alleen voor de industrie?	83
218	Geldt de garantie ook bij geothermie voor het risico (met name tijdens de exploitatie) dat de opbrengst minder is dan vooraf ingeschat en zo nee, op welke termijn wordt er een garantie gesteld voor dit risico?	84
219	In hoeverre verwacht u dat het potentieel van aardwarmte van 11 Petajoule in 2020 ook volledig benut kan worden? Waarom heeft u deze verwachting op 2020 gezet? En kunt u ook een indicatie geven voor het potentieel van aardwarmte voor na 2020?	84
220	Waarop het is 'het potentieel van aardwarmte van 11 Petajoule in 2020' gebaseerd en is dit een veilige, reële schatting of een onderschatting?	84
221	Zijn er in de begroting middelen opgenomen om in beeld te brengen waar aardwarmte een bijdrage kan leveren aan de warmtevoorziening en waar niet?	84
222	Welk percentage en welk bedrag van het 'kennisprogramma effecten mijnbouw' wordt besteed aan de effecten voor de (Wadden)zee en natuur?	85
223	Waar zijn de resultaten van het SodM-onderzoek te vinden?	85
224	Waar is de - in de brief (Kamerstuk 31865, nr. 79) beloofde - 66 miljoen euro per jaar in de periode 2021-2026 te laten vrijvallen van het ETS-budget te vinden? Kunt u dit explicieter aangeven en de staart op pagina 90 transparanter uitsplitsen?	90
225	Is de zin (en daarmee samenvatting) dat een nieuwe regering, bij het vaststellen van een nieuw uitgavenkader, de op dat moment in de begrotingsreserve opgebouwde middelen kan overboeken naar een nieuwe begroting en de meerjarencijfers op basis van de dan actuele inzichten een wijziging op de mededeling in de brief (Kamerstuk 31865, nr. 79 blz. 2)? De verdere zinnen 'het geheel aan middelen (de middelen in de begrotingsreserve, plus meerjarenraming op de begroting EZ) blijven daarmee in stand. Er is dus geen sprake dat er geld voor duurzame energie verdwijnt' zijn immers niet opgenomen in de verhelderende tekst.	90
226	Hoeveel geld is de afgelopen vijf jaar besteed aan de handhaving van de Wet Milieubeheer?	90
227	Hoeveel fte's zijn de afgelopen vijf jaar ingezet op de handhaving van de Wet Milieubeheer?	90
228	Waarom zijn er geen kosten voor 'Duurzame warmte' in de tabel opgenomen?	93
229	Kunt u een overzicht geven van de tien grootste ontvangers van de Subsidieregeling Indirecte emissiekosten ETS en hoeveel zij elk in 2016 ontvingen?	93
230	Waarom zijn er voor 'Energiebesparing huursector' alleen bedragen voor het jaar 2018 en 2019?	94
231	Kunt u een nader overzicht geven van de uitgaven in het kader van de organisatiekosten van Green Deal Autodelen?	94

232	Waarom heeft u, zoals de commissie op 7 juli 2016 per brief heeft gevraagd, in de begroting 2018 of in de meest recente kwartaalrapportage van de Nationaal Coördinator Groningen, geen meerjarenbegroting 2016-2024 opgenomen (conform de tabel op pagina 35 in de 4e kwartaalrapportage NCG)? Kan deze tabel weer standaard opgenomen worden in de rapportages aan de Tweede Kamer?	96	100
233	Is er ruimte in de begroting ingebouwd voor een eventueel schadefonds voor gedupeerden van de mijnbouwschade in Groningen?	96	
234	Waarom geldt de 100% eindejaarsmarge niet voor de in totaal 40 miljoen euro tot en met 2022 van de verduurzamingsopgave overig? Deze middelen blijven ook bij niet benutting beschikbaar voor het verduurzamen van woningen bij versterken. Wat is het verschil met de wijze waarop de in totaal 244,2 miljoen euro wordt meegenomen naar volgende jaren en beschikbaar blijft voor de uitvoering van het meerjarenprogramma?	97	
235	Kunt u tabel 27 uit de 4e kwartaalrapportage van de Nationaal Coördinator Groningen over 2016 actualiseren naar de huidige stand in de begroting 2018? Kunt u hierin ook een aansluiting maken met de voor 2016-2024 beschikbaar gestelde bedragen ad. 430 miljoen euro, te weten 334 miljoen euro voor programma en 96 miljoen euro voor apparaat?	98	
236	Kunt u toelichten waarom bij de uitgaven van het Meerjarenprogramma NCG in 2018 nog geen enkele juridische verplichting is aangegaan, terwijl dit bij andere uitgaven in de begroting 2018 van EZ varieert van 67% tot 100%?	98	
237	Wat is de stand van zaken voor wat betreft de oprichting van de Wadden Foundation? Wat houdt op een toonaangevende manier van promoten in, wat zijn daar voorbeelden van? Op welke manier wordt het bedrijfsleven betrokken? Op welke manier worden eilandersondernemers en eilandbestuurders betrokken?	126	
238	Wat veroorzaakt de te verwachten daling van uitgaven aan DICTU?	132	
239	Waar zijn de 96 miljoen euro apparaatsuitgaven van de organisatie NCG (personeel en materieel) te vinden op artikel 40?	132	135
240	Wat behelst de post apparaatskosten Stichting COVA voor 2016 en 2017?	133	
241	Wat veroorzaakt de stijging van externe inhuur en waarom wordt ernaar gestreefd om in de komende jaren exact 10% externe inhuur te hebben?	139	
242	Heeft het BIT GAMMA getoetst? Zo ja, wat was de uitkomst?	139	
243	Zou bij de doelmatigheidsindicatoren bij Agentschap Telecom kunnen worden aangegeven wat de huidige stand van zaken is?	143	
244	Wat is de reden dat bij enkele indicatoren de doelstelling naar beneden wordt bijgesteld?	143	
245	Wat is de reden dat nu al bekend is dat het uurtarief de komende jaren fors gaat stijgen, terwijl de indicatoren lager worden?	143	
246	Kan worden toegelicht waaruit de -/997 duizend euro tekort op het bedrijfsresultaat wordt betaald?	143	
247	Waaruit bestaan de overige personele lasten? Waarom valt dit niet onder externe inhuur indien dit de genoemde 'kennis uit de markt' bedraagt?	145	
248	Wat is de status van de Cloudwerkplek? Hoe verhoudt dit zich tot de oorspronkelijke verwachtingen? Welke verklaringen zijn er voor eventuele afwijkingen?	147	
249	Wat is de reden dat het percentage productieve uren naar beneden wordt bijgesteld?	149	
250	Wat is de reden waarom de gemiddelde bezetting stijgt van 650 naar 750?	149	
251	Waarom kan de RVO nog steeds niet voldoen aan de Roemernorm?	155	

252	Kan worden toegelicht door welke eerdere besluiten de stand ontwerpbegroting 2017 in 2017 185,7 miljoen euro bedraagt en in 2018 178,6 miljoen euro?	182
253	Is er in de begroting voldoende ruimte gereserveerd voor eventuele toekomstige tegenvallende aardgasbaten?	187
254	Waarom is er bij de verduurzamingsopgave (Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen) sprake van een verlaging van het budget in 2017 met 2 miljoen euro (ten gunste van latere jaren)? Is sprake van een vertraging van het programma en opzichte van uw verwachtingen bij Voorjaarsnota 2017?	188
255	Hoe geeft u invulling aan de in de motie Pechtold (Kamerstuk 34550, nr. 14) uitgesproken wens dat het tijdspad voor het sluiten van kolencentrales in lijn is met 55% CO2-reductie in 2030?	198
256	Waarom is er in 2018 wel een evaluatie van de inzet van het EFRO in de vier landsdelige programma's maar geen evaluatie van de totaalinzet van de Europese structuur- en investeringsfondsen gepland?	232